

Eesti fotopärandi arhiiviväärtusliku osa väljaselgitamine

Mäluasutuste suveseminar Sagadis 10.-11.2019

Gerli Toomet

- HINDAMISE ULATUS

- Hindamise eesmärk on selgitada välja eesti professionaalse- ja amatöörfotograafia fotopärandi arhiiviväärtuslik osa.

1. HINNATAVA TEABE ÜLEVAADE

- 1.1. Avalikke ülesandeid täitvate arhiivimoodustajate tegevust kajastavad fotod
- 1.2. Eraisikust arhiivimoodustajate elukäiku ja tegevust illustreerivad fotod ning eraisikute tegevuse käigus loodud tervikkollektsioonidesse kuuluvad fotod.
- 1.3. Professionaalsete fotograafide tehtud fotod. Erialase hariduse omandanud ja ühiskondlikult tunnustatud isiku poolt professionaalsel tasemel tehtud fotod ja nende terviklikud fotokogud.

1.4. Ajaloolise ja/või ühiskondliku väärtusega fotod:

- 1.4.1. fotod, mis kajastavad Eesti ühiskondlikku, ajaloolist, poliitilist, majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist arengut ja sündmusi ja sellega seotud isikuid;
- 1.4.2. fotod, mis kajastavad Eesti igapäevaelu, kombestikku, olustikku ja riietust ja perekonnalugu kontekstualiseerivad fotod;
- 1.4.3. fotod, mis kajastavad eesti diasporaa tegevust ja elu-olu;
- 1.4.4. kohalugu ehk linna- ja loodusvaated. Fotod, mis kajastavad Eesti kohtade arengut: arhitektuuriobjektid, ehitusprotsessid, linnade ja asulate vaated; maaelu- ja looduspildid.

1.5. Fototehnoloogiliselt väärtuslikud fotod:

- 1.5.1. eesti fotograafia ajalugu toetavad fototehnoloogiliselt väärtuslikud rariteetidid – nt dagerrotüübid, ambrotüübid, ferrotüübid, autokroomid;
- 1.5.2. analoogfotod – originaalnegeatiivid, paberfotod algmaterjalidena (negatiivi puudumisel), slaidid.

2. ARHIIVIVÄÄRTUSLIKE FOTODE KASUTATAVUSE JA SÄILIVUSE TAGAMINE

- Fotode arhiiviväärtuse väljaselgitamisel võetakse arvesse:
- 2.1. kas on olemas arhiivikirjelduse minimaalne määr. Fotod antakse üle piisavate metaandmete ja kirjelduselementidega
- 2.2. milline on fotode füüsiline seisukord ja tehniliste omaduste infoulatus.
- 2.2.1. Analoogfotod.
- Fotode füüsiline ja tehniline seisukord peab olema piisavalt hea. Hinnatakse foto põhimiku ja emulsiooni kvaliteeti ja seisukorda (keemiliste, bioloogiliste ja mehaaniliste kahjustuste olemasolu ja ulatust) ning tehnilise teostuse viisi ja kvaliteeti (sh defektide olemasolu ja ulatust).

2.2.2. Digifotod.

- Digifotode hindamisel tuleb eelisjärjekorras lähtuda sisu kõrval ka infoulatusest, et tagada kujutise säilivus. Kui fotost on säilinud mitu versiooni, siis tuleb lähtuda failivormingust, mis sisaldab endas kõige rohkem informatsiooni.
- Digitaalsena sündinud kujutiste puhul tuleb lähtuda failivormingust, milles nad loodud on.
- Digifotod võivad endas kanda metaandmeid, mis võivad osutada fotode kirjeldamisel kasulikuks.
- Täpsemalt saab failivormingutega tutvuda dokumendis "Rahvuserhiivi digiteerimise tehnilised põhimõtted".

3. HINDAMISKRITEERIUMID

- Hindamisel kaalutakse järgnevaid hindamiskriteeriume:
- 3.1. ajalooline ja/või ühiskondlik väärtus (sh fotod laia ühiskondliku kõlapinnaga sündmusest ja/või isikust);
- 3.2. kohtade areng ja muutumine (linna- ja loodusvaated, arhitektuur jm);
- 3.3. fotograafi professionaalsus ja tunnustatus, kollektsiooni terviklikkus;
- 3.4. sisu, vormi väärtus iseenesest (kunstiline, esteetiline, kultuuriline);
- 3.5. kandja (paber, film, klaas, metall) füüsiline ja tehniline seisukord;
- 3.6. analoogfotode fototehnoloogiline väärtuslikkus – originaalne negatiivid või selle puudumisel paberfotod, samuti slaidid ja eesti fotograafia ajalugu toetavad fototehnoloogiliselt väärtuslikud rariteedid.
- Väärtuslikumad on fotod, millel on piisavalt kirjelduselemente, infoulatust ja metaandmeid arhiivikirjelduse loomiseks.

II OTSUS

- Arhiiviväärtuslikud on:

1. fotod, mis jäädvustavad Eesti ühiskonna, kultuuri, ajaloo sõlmpunkte. Koha- ja perekonnalooga seonduv fotomaterjal;

2. professionaalsete fotograafide tehtud fotod;

3. fotod, mille sisul ja/või vormil on väärtus iseenesest (kunstiline, kultuuriline, esteetiline väärtus);

4. eesti fotograafia ajalugu toetavad fototehnoloogiliselt väärtuslikud rariteetidid;

5. arhiivimoodustajate tegevust kajastavad ja konteksti avardavad fotod.

III HINDAMISOTSUSE RAKENDAMINE

- Fotode hindamisel, korrastamisel ja üleandmiseks ettevalmistamisel arvestatakse siinloetletud kriteeriumidega.
- Kui asutuse hindamisotsuses ei ole arhiiviväärtuslikuks hinnatud dokumentide hulgas fotokogu eraldi välja toodud, siis arhiiviväärtuslik osa fotodest valitakse käesoleva otsuse alusel.
- Fotod, mis üksikdokumendina ei oma arhiiviväärtust, võivad saada arhiiviväärtuse, kui nad avavad arhiivimoodustaja (asutuse või isiku) arhiivi konteksti või kuuluvad lahutamatuult selle koosseisu.